

# MANSARDNI RAJ U SRCU GRADA

Kompletan stan arhitekta Kovačića u samom središtu grada (mansarda zgrade u Masarykovoju 21) pomno je uređen i otvoren za javnost kao javna zbirka koja je u sastavu Muzeja grada Zagreba. Nada Premerl, savjetnica u Muzeju grada Zagreba, na nedavnome znanstvenom skupu o Viktoru Kovačiću, koji je organizirala HAZU, podnijela je referat koji vrednuje ovaj jedinstveni ambijent. Autorica je i vodiča stanom (s posebno obrađenim svim sobama) arhitekta Kovačića.

O tome što u zagrebačkoj ponudi muzejskih zbirki danas znači otvoren stan arhitekta Kovačića, Nada Premerl kaže:

Danas je taj prostor vredniji utoliko što je kao ogledni primjer dostupan ne samo stručnjacima i studentima arhitekture i povijesti umjetnosti nego i svima koji žele naučiti nešto više o uređenju interijera i funkcionalnosti. Istodobno, ovaj stan pokazuje kulturu življenja njegova korisnika, mnogo govori o ukusu jednoga graditelja koji je stvarao u prvoj četvrtini ovoga stoljeća. Zanimljivo je da je Kovačić u devedeset četvornih metara uspio smjestiti čitav sadržaj životnoga i djelomice radnoga prostora.

Kovačić, suvremenik i prijatelj bečkoga arhitekta Adolfa Loosa, čiju posjetnicu drži na svome

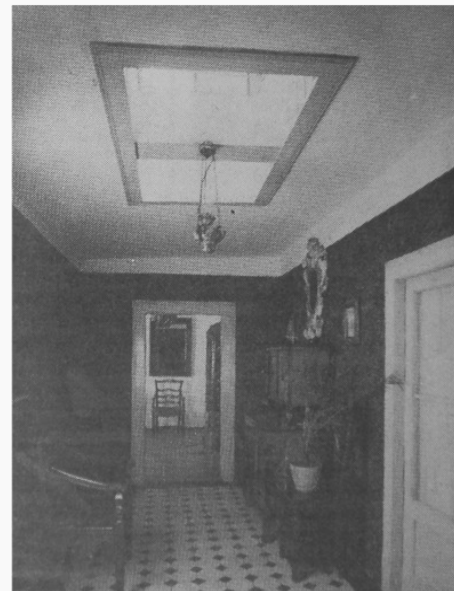
radnom stolu, brižno je uređivao svoj stan, u kojem su se održavali domjenci s kolegama, prijateljima, razmjenjivala iskustva. Želio je, navodi dalje N. Premerl, svoj stan urediti tako da bude primjer organizacije prostora za značajniju publiku ondašnjega Zagreba. Ne zaboravimo da je Kovačiću u promidžbi njegovih ideja najviše pomogao A. G. Matoš, koji je 1908. napisao kako je stan »prava umjetnina, svojim mekanim, sivim tonalitetom i provedenim principom lapidarnosti; ništa u tom gnijezdu nije suvišno«. A zagrebačke gospođe, piše dalje Matoš, »išle su kao na hodočašće gledati inauguraciju toga stana, možda najukusnijega u Zagrebu, na tavanu kuće u Marovskoj ulici«.

– Kovačić je bio čovjek – kaže naša sugovornica – koji je odbacujući historijske stilove davao prednost jednostavnosti i funkcionalnosti, vodio računa o uređenju svakoga detalja. Odbacivao je secesijsku kićenost i ornamentiku na pročelju zgrade, ali je zato u uređenju interijera dao maksimalno. Upravo zbog postizanja intimnog ugođaja, ali i mode onoga doba, soba za razgovore i druženja ima tapete od prešanoga papira sa šarenom orijentalnom ornamentikom, ormari su sakriveni, na podovima su orijentalni tepisi, a desetak različitih stolica toliko je

mobilno da se može stvoriti ambijent prema potrebi. Nema jedinstvenoga stila, jer je cilj upravo borba protiv jedinstva stila što su krajem prošloga stoljeća držali čak dosadnim. Kovačić je mnogo putovao, posebno u Beč, kupovao sitnice za uređenje stana, pojedinačne komade namještaja. Na zidovima je i niz slika, dekorativnih tanjura, u hodniku su također cvjetnim motivom oslikane tapete, a tu je i cijeli niz dekorativnih tkanina.

Arhitekt se u ovom slučaju potpuno podredio svom projektu, kaže N. Premerl, jer je vodio računa i o prozorima koji neće nagrditi ulično pročelje, tako da je dva prozora jedva primjetno smjestio na krov, a prepustio se raskoši pogleda s dvorišne strane gdje su obasjane svjetlošću spavaća soba i kuhinja. A kuhinja je puna pomagala kojim kao da se upravo priprema neki domaći kolač.

Zalaganjem Muzeja grada Zagreba i pribavljenim sredstvima od Gradskoga poglavarstva (obnova namještaja, slika, čišćenje tapeta i dekorativnih tkanina) dobili smo doista izuzetan dar – ambijent kakav nema ni mnogo bogatiji Beč.



*Predsoblje u stanu arhitekta V. Kovačića*



*Soba za rad i razgovor u svojoj raskoši*



• Dok Gradski muzej u Beču ima u sklopu svoga stalnoga postava tek jednu garnituru koja je pripadala slavnom arhitektu Adolfu Loosu, dotle mi u Zagrebu imamo sačuvan ambijent kompletnoga Kovačićeva stana

**Dorothea Jendrić**

**Snimo S. ZINAJA**